

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, slutliga beslut 2023-06-12 i mål nr P 2909-23, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun

2. A.R.

3. S.R.

Motpart

S.A.

SAKEN

Avvisat överklagande

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS BESLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avslår Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommuns överklagande.

2. Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens beslut i den

del det avser avvisning av A.R:s. och S.R:s. överklagande och återförvisar målet i den delen till mark- och miljödomstolen för fortsatt behandling.

Dok.Id 2108777

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BAKGRUND

Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun (nämnden) beviljade A.R. och S.R. bygglov för nybyggnad av maskinhall och vindskydd för hästar på fastigheten X. S.A. överklagade beslutet. Nämnden avvisade överklagandet på den grunden att det hade kommit in för sent. S.A. överklagade avvisningsbeslutet till länsstyrelsen som undanröjde beslutet och åter-förvisade ärendet till nämnden för fortsatt handläggning. Länsstyrelsen kom fram till att förenklad delgivning inte hade skett på föreskrivet sätt och att nämnden därför hade beräknat överklagandetiden felaktigt. Nämnden, A.R. och S.R. överklagade återförvisningsbeslutet till mark- och miljödomstolen som ansåg att de inte hade klagorätt och avvisade överklagandena. Avvisningsbesluten har överklagats till Mark- och miljööverdomstolen.

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja mark- och miljödomstolens beslut. Nämnden har bl.a. anfört att länsstyrelsens beslut gått nämnden emot. Nämnden har vidhållit att rättidsprövningen har utförts korrekt.

A.R. och **S.R.** har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja mark- och miljödomstolens beslut och har bl.a. anfört följande. De borde tillerkännas klagorätt då ett upphävande av bygglovet påverkar deras verksamhet. De lider inte bara men utan drabbas även av stor ekonomisk skada. Nämndens delgivning av beslutet om bygglov och nämndens rättidsprövning har utförts korrekt.

S.A. har fått tillfälle att yttra sig i målet men har inte hörts av.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS SKÄL

Några rättsliga utgångspunkter

Genom införandet av 2017 års förvaltningslag (2017:900) togs ett tidigare förbud mot överprövning i mer än en instans av ett avvisningsbeslut som grundats på att ett överklagande hade kommit in för sent bort (se 30 § i den äldre förvaltningslagen, 1986:223). I förarbetena anges att frågan i stället får regleras i speciallagstiftning (se prop. 2016/17:180 s. 259). Detta har inte skett i fråga om plan- och bygglagen (2010:900), PBL, som alltså inte innehåller någon begränsning i rätten att överklaga sådana beslut. Allmänna bestämmelser om klagorätt i mål enligt PBL gäller således för ifrågavarande beslut.

En kommunal nämnds beslut om bl.a. bygglov får överklagas till länsstyrelsen av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot (se 13 kap. 3 och 8 § PBL, samt 42 § förvaltningslagen). Länsstyrelsens beslut kan i sin tur överklagas till mark- och miljödomstol (se 13 kap. 6 § PBL).

Om ett beslut ska anses angå någon beror bl.a. på dess effekter. För klagorätt brukar i praxis uppställas krav på att beslutet antingen påverkar klagandens rättsliga ställning eller annars rör ett intresse som på något sätt erkänns av rättsordningen. Kravet att ett beslut ska ha gått klaganden emot kan bl.a. vara uppfyllt om det medför negativa effekter för klaganden. I praxis har detta i allmänhet ansetts uppfyllt om den som överklagar yrkar att beslutet ska upphävas eller ändras (se t.ex. HFD 2015 ref. 73). I bl.a. lagen (1996:242) om domstolsärenden anges emellertid att ett återförvisningsbeslut får överklagas endast om beslutet innefattar ett avgörande av någon fråga som inverkar på ärendets utgång (se 37 § 2 st lagen om domstolsärenden). Förvaltningslagen innehåller inte motsvarande regel. I praxis har dock en sådan begränsning även upprätthållits när återförvisning sker mellan förvaltningsmyndigheter (se t.ex. MÖD 2014:21).

Högsta domstolen har i avgörandet NJA 2023 s. 1001, "Bygg- och miljönämndens överklagande", tillerkänt en byggnadsnämnd klagorätt i en fråga om ett överklagande

inkommit i rätt tid. Nämnden var att anse som part enligt huvudregeln i 5 kap. 2 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar, LOM, som stadgar att den först beslutande myndigheten blir den enskildes motpart i domstol. Av Högsta domstolens skäl framgår bl.a. att ett beslut i ett mål regelmässigt rör den som är part i målet samt att en nämnd, såsom huvudregel, är motpart i domstolen när en enskild har överklagat nämndens beslut och att det med denna ställning följer en rätt att överklaga ett beslut av domstolen om beslutet gått nämnden emot. Vidare uttalas att för en byggnadsnämnd som blivit part får en dom eller ett beslut som innebär att nämndens beslut ändras, typiskt sett, anses gå nämnden emot samt att detsamma gäller om nämndens beslut har undanröjts och ärendet återförvisats dit när ett sådant beslut är överklagbart. (Se punkterna 7–10 i rättsfallet.)

A.R:s. och S.R:s. klagorätt

A.R. och S.R. har som sökande av bygglovet intagit ställning som part vid nämndens handläggning av bygglovsärendet. Även om nämndens avvisningsbeslut primärt angått S.A. kan beslutet inte anses fristående från bygglovsärendet; detta särskilt som utgången i fråga om avvisning kan leda till överprövning av bygglovsbeslutet. A.R. och S.R. var således berörda av länsstyrelsens beslut att återförvisa ärendet till nämnden. A.R. och S.R. har hos Mark- och miljööverdomstolen gjort gällande att bedömningen att delgivning skett på ett felaktigt sätt inte är korrekt. Enligt Mark- och miljööverdomstolen får länsstyrelsens beslut därmed anses ha gått A.R. och S.R. emot. De har således haft rätt att överklaga länsstyrelsens beslut. Mark- och miljödomstolens beslut ska därför undanröjas och målet ska återförvisas dit för fortsatt behandling i nu aktuellt avseende.

Nämndens klagorätt

Att en nämnd kan bli part i domstol följer, som nämnts ovan, av huvudregeln i 5 kap. 2 § LOM. Bestämmelsen, som är hämtad från förvaltningsprocesslagen, tillkom i syfte att skapa goda förutsättningar för prejudikatbildning på förvaltningsprocessens område (se prop. 1995/96:22 s. 72 f och s. 95-96). Någon motsvarande bestämmelse som ger

den först beslutande myndigheten ställning som part finns inte för processen i länsstyrelsen, där förvaltningslagen tillämpas. I det ovan nämnda rättsfallet har Högsta domstolen lagt nämndens ställning som part i domstolen enligt LOM till grund för rätten att överklaga domstolens beslut. Fråga uppkommer alltså om nämnden, trots avsaknaden av en sådan reglering hos länsstyrelsen, kan ges rätt att överklaga länsstyrelsens beslut i en fråga om ett överklagande inkommit i rätt tid.

Av tidigare praxis får anses framgå att en nämnd inte kan anses klagoberättigad i en fråga om ett överklagande inkommit i rätt tid vid en tillämpning av de allmänna kriterierna att beslutet ska angå nämnden och att det gått nämnden emot. I rättsfallet NJA 2021 s. 334, "Stadsbyggnadsnämndens överklagande", som gällde ett ärende om återställande av försutten tid för att överklaga en nämnds beslut att bevilja bygglov, uttalade Högsta domstolen bl.a. att en kommunal nämnd inte blir motpart i Mark- och miljööverdomstolen när nämndens beslut angrips genom ett extraordinärt förfarande, eftersom bestämmelsen i 5 kap. 2 § LOM inte är tillämplig i dessa fall. Någon rätt att överklaga domstolens beslut på grund av partsställningen förelåg därför inte. Inte heller ansåg Högsta domstolen att ett beslut om att återställa den försuttna tiden kunde anses angå nämnden på det sätt som krävs för att nämnden skulle anses ha rätt att klaga på beslutet trots avsaknad av partsställning (jfr. även rättsfallet NJA 2020 s. 190, "Bygglovet i Svarträ").

Det kan framstå som inkonsekvent att nämnden skulle ha klagorätt i en instans men inte i en annan i samma fråga. En sådan ordning innebär att nämnden inte har klagorätt om länsstyrelsen skulle ändra nämndens beslut medan nämnden har klagorätt om det är domstolen som gör det som nästföljande instans. Regleringen är emellertid tydlig. Bestämmelsen om att den först beslutande myndigheten blir den enskildes motpart gäller endast i domstol. Inte heller ger praxis stöd för att av någon annan anledning tillerkänna nämnden klagorätt i förevarande situation. Mark- och miljööverdomstolen anser således att nämndens överklagande därför ska avslås.

Sammanfattning m.m.

Mark- och miljööverdomstolen har till skillnad från mark- och miljödomstolen funnit att A.R. och S.R. har klagorätt avseende länsstyrelsens beslut att upphäva nämndens avvisningsbeslut. Mark- och miljödomstolens beslut ska därför undanröjas och målet återförvisas dit för fortsatt behandling i den del det avser deras överklagande.

Mark- och miljööverdomstolen har, i likhet med mark- och miljödomstolen, konstaterat att nämnden inte är klagoberättigad. Nämndens överklagande ska därför avslås.

Mark- och miljööverdomstolen har denna dag även avgjort mål nr ÖP 11137-23, ÖP 11276-23 och ÖP 16359-23, som också gällt frågan om klagorätt när länsstyrelsen har upphävt en kommunal nämnds beslut att avvisa överklaganden såsom för sent inkomna.

Det får anses vara av vikt för ledning av rättstillämpningen att målet prövas av Högsta domstolen. Mark- och miljööverdomstolen tillåter därför med stöd av 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar att beslutet överklagas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2024-11-12

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs, Åsa Hanna, referent, och Katarina Berglund Siegbahn samt hovrättsassessorn Maria Hemmingsson Edwards.

Föredragande har varit Nina Hedvall Nordebo.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

SLUTLIGT BESLUT
2023-06-12
meddelat i Nacka

PARTER

Klagande

1. A.R.

2. S.R.

3. Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun

Motpart

S.A.

SAKEN

Rättidsprövning av överklagande; nu fråga om avvisning.

BESLUT

Mark- och miljödomstolen avvisar A.R:s., S.R:s. och Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommuns överklaganden.

Dok.Id 820213

Postadress
Box 69
131 07 Nacka

Besöksadress
Sicklastråket 1

Telefon
08-561 656 30
E-post: mmd.nacka.avdelning3@dom.se
www.nackatingsratt.domstol.se

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BAKGRUND

A.R. och S.R. har sökt bygglov på fastigheten X i Norrtälje kommun, vilket beviljats av Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun (nämnden). Nämnden beslutade den 6 februari 2023 att avvisa ett överklagande från S.A. med motiveringen att överklagandet inkommit för sent. Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) upphävde nämndens beslut och återförvisade ärendet till nämnden för fortsatt handläggning med motiveringen att delgivning inte skett på rätt sätt.

A.R., S.R. och nämnden har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

A.R., S.R. och nämnden har yrkat att domstolen ska ändra länsstyrelsens beslut och fastställa nämndens beslut att avvisa S.A:s. överklagande som för sent inkommet.

SKÄL FÖR BESLUTET

Ett beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom eller henne emot och beslutet kan överklagas (42 § förvaltningslagen [2017:900]). Huruvida ett beslut ska anses angå någon beror på den effekt som beslutet får för vederbörande. För klagorätt har det i rättspraxis krävts att beslutet antingen påverkar den klagandes rättsliga ställning eller rör ett intresse som denne har och som på något sätt har erkänts av rättsordningen. Avgörande för rätten att överklaga är den effekt som beslutet får för den klagande (se NJA 2015 s. 976, NJA 2017 s. 471 och MÖD 2019:19).

Överklagandet från nämnden

Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) har prövat frågan om en kommunal nämnd kan anses ha rätt att, i egenskap av part, överklaga ett beslut gällande avvisning av ett för sent inkommet överklagande till nämnden. MÖD fann att nämnden saknade klagorätt då det inte kan anses falla inom ramen för de intressen som nämnden har att företräda.

MÖD avvisade därför nämndens överklagande (se MÖD:s beslut i mål P 13017–22 från den 24 februari 2023). Mot denna bakgrund anser mark- och miljödomstolen att nämnden inte har rätt att överklaga länsstyrelsens beslut. Nämndens överklagande ska därför avvisas.

Överklagandet från A.R. och S.R.

Länsstyrelsen har funnit att delgivning inte har skett på rätt sätt och i beslutet angett att det finns skäl att återförvisa ärendet till nämnden för att göra en ny rättidsprövning. Om det istället var nämnden som hade funnit att överklagandet kommit in i rätt tid hade detta ställningstagande bundit den högre instansen, även om det var felaktigt, och inte kunnat överklagas (se HFD 2011 ref. 65). Med hänsyn till detta finner mark- och miljödomstolen att inte heller länsstyrelsens beslut att återförvisa ärendet för ny rättidsprövning kan överklagas av A.R. och S.R.. Även A.R:s. och S.R:s. överklaganden ska därför avvisas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 1](#) (MMD-11)

Överklagande senast den 3 juli 2023.

Anna Hagstad

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anna Hagstad. Föredragande har varit tingsnotarien Bashir Mohamed.

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress, e-postadress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se